

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

Špecifikácia testov

**zo slovenského jazyka a literatúry
z maďarského jazyka a literatúry
z ukrajinského jazyka a literatúry
zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry**

pre celoslovenské testovanie žiakov

9. ročníka ZŠ

v školskom roku 2013/2014

Bratislava

Jún 2013

Testy z vyučovacích jazykov celoslovenského testovania sú určené žiakom 9. ročníka základných škôl okrem žiakov s mentálnym postihnutím. V celoslovenskom testovaní žiakov 9. ročníka (T9) sa používajú testy relatívneho výkonu, tzv. **NR testy** (norm-referenced), testy rozlišujúce žiakov podľa ich výkonov v teste. Sú zostavené tak, aby obsahovou stránkou a úrovňou náročnosti zodpovedali platnej pedagogickej dokumentácii.

Pre žiakov s vyučovacím jazykom slovenským – ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM: SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (*Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia*), PRÍLOHA ISCED 2 – VZDELÁVACIE ŠTANDARDY ZO SLOVENSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY PRE 2. STUPEŇ ZÁKLADNÝCH ŠKÔL A 1. – 4. ROČNÍK GYMNÁZIÍ S OSEMROČNÝM ŠTÚDIOM, ktorú pre žiakov s vyučovacím jazykom slovenským posúdila a schválila Ústredná predmetová komisia (ÚPK) pre slovenský jazyk a literatúru, ŠPÚ Bratislava 2009.

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/slovensky_jazyk_a_literatura_isced2.pdf

Pre žiakov s vyučovacím jazykom maďarským – ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM: MAĎARSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (*Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia*), PRÍLOHA ISCED 2. Posúdila a schválila ÚPK pre maďarský jazyk a literatúru, ŠPÚ Bratislava 2010. ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM: SLOVENSKÝ JAZYK A SLOVENSKÁ LITERATÚRA (*Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia*), PRÍLOHA ISCED 2. Posúdila a schválila ÚPK pre slovenský jazyk a slovenskú literatúru pre základné a stredné školy s vyučovacím jazykom maďarským, ŠPÚ Bratislava 2008

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/madarsky_jazyk_a_literatura_isced2.pdf

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/slovensky_jazyk_a_slovenska_literatura_isced2.pdf

Pre žiakov s vyučovacím jazykom ukrajinským – ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM: UKRAJINSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (*Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia*), PRÍLOHA ISCED 2. Posúdila a schválila ÚPK pre ukrajinský jazyk a literatúru, ŠPÚ Bratislava 2010.

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/ukrajinsky%20jazyk_a_literatura_isced%202.pdf

Testovanie sa v súlade so ŠVP **viac orientuje na overovanie čitateľských kompetencií** – prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť žiakov interpretovať rôzne druhy súvislých a nesúvislých textov, schopnosť argumentovať.

Úlohy v testoch nie sú len typickými školskými úlohami, neoverujú len rozsah zapamätaných vedomostí, ale aj vyššie poznávacie schopnosti žiakov. Vo väčšej miere sú zamerané na čítanie s porozumením. Testy sú zostavené tak, aby overovali hĺbku vedomostí a zručností, schopnosť žiakov aplikovať poznatky, či objavovať stratégie riešenia.

Testy z vyučovacích jazykov T9-2014 budú obsahovať práve takéto typy úloh. Na ukážku uvádzame niekoľko úloh. Žiaci sa v teste z vyučovacích jazykov s podobnými úlohami môžu stretnúť.

Obsahové zameranie testov z vyučovacích jazykov T9-2014

Cieľ	<p>Cieľom testovania je porovnať výkony žiakov v testovaných predmetoch a na základe výsledkov žiakov poskytnúť spätnú väzbu školám o ich úrovni v porovnaní s ostatnými školami na Slovensku.</p> <p>Výsledky testovania rozlišujú žiakov podľa ich výkonov. V zmysle školského zákona v platnom znení prijímajú stredné školy na štúdium žiakov aj na základe výsledkov externého testovania.</p>
Čas riešenia	<p>60 minút – SJL, MJL</p> <p>50 minút – UJL, SJSL</p>
Počet testových úloh	<p>25 úloh – SJL, MJL</p> <p>20 úloh – UJL, SJSL</p>
Forma testových úloh	<p>Uzavreté úlohy s výberom odpovede zo štyroch možností.</p> <p>SJL, MJL</p> <ul style="list-style-type: none"> • 20 úloh sa viaže na ukážky • 5 úloh je voľných, z ktorých niektoré sa viažu na kratšie texty <p>UJL a SJSL</p> <ul style="list-style-type: none"> • 15 úloh sa viaže na ukážky • 5 úloh je voľných, z ktorých niektoré sa viažu na kratšie texty
Testované oblasti	<p>Čítanie s porozumením, významová/lexikálna rovina, zvuková rovina jazyka a pravopis, tvarová/morfologická rovina jazyka, syntaktická/skladobná rovina, sloh, literárne žánre, literárne druhy, štruktúra diela, štylizácia textu, metrika, všeobecné pojmy (sledovanie čitateľských, interpretačných, lexikálno-gramatických kompetencií).</p>
Charakteristika textov	<p>Texty primerané žiakom 9. ročníka ZŠ</p> <ul style="list-style-type: none"> • súvislé a nesúvislé texty • autentické i upravené texty • umelecké, vecné texty • texty z rôznych médií (denná tlač, internet)
Kognitívna úroveň podľa Blooma	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapamätanie – poznávanie a rozpoznávanie, vybavovanie. 2. Porozumenie – interpretácia, usudzovanie, porovnávanie, dedukcia, vysvetľovanie, dokazovanie. 3. Aplikácia – postupu na riešenie problému, implementácia. 4. Analýza – rozlišovanie, usporiadanie, prisudzovanie. 5. Hodnotenie – určovanie, vyvodzovanie.
Povolené pomôcky	<p>Písacie potreby – modré alebo čierne guľôčkové pero.</p>
Hodnotenie	<p>1 bod za správnu odpoveď</p> <p>0 bodov za nesprávnu alebo žiadnu odpoveď</p>

Ukážky úloh a textov z vyučovacích jazykov na čítanie s porozumením

Slovenský jazyk a literatúra

Ukážka

Lomnický štít

Objavte krásu Lomnického štítu. Vyvezte sa visutou lanovkou na vrchol Lomnického štítu a vychutnajte si plnými dúškami neopakovateľný pohľad na nádhernú panorámu hôr. Mohutný a elegantný Lomnický štít bol odnepamäti ten najvyšší spomedzi štítov Vysokých Tatier. Až v roku 1837 prišiel Lomnický štít o svoj výškový primát. No napriek tomu zostane Kráľ Tatier, ako ho nazývali susedia Poliaci, najznámejším a najkrajším tatranským štítom. Vstúpte do kráľovstva ticha a objavte jeho krásu. Lístok s miestenkou na jazdu visutou lanovkou možno zakúpiť už 7 dní vopred v pokladnici lanovky v Tatranskej Lomnici (v údolnej stanici kabínkovej lanovky) alebo elektronicky na <http://vld.vt.sk>.

Ponúkame vám jedinečnú možnosť stráviť noc v najvyššie položenom apartmáne v strednej Európe na Lomnickom štíte s nádherným výhľadom na končiare Vysokých Tatier, okolitú prírodu a nočnú oblohu.

(Zdroj: internet)

Analyzovanie – konceptuálne poznatky

01. Ktoré z uvedených tvrdení je na základe textu ukážky pravdivé?

- A. Lístok na Lomnický štít si môžeme zakúpiť aj elektronicky.
- B. Lomnický štít je najvyšší spomedzi tatranských štítov.
- C. Kôprovský štít je prístupný z poľskej strany.
- D. Pyšný štít meria viac ako Ľadový štít.

Popis úlohy:

Práca so súvislým textom

Úloha na čítanie s porozumením

Cieľ: posúdiť pravdivosť tvrdení na základe textu ukážky

Kompetencia: vyhľadať pravdivú informáciu

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: A

Aplikovanie – faktické poznatky

02. V ktorej z možností sú uvedené len zhodné prívlastky?

- A. kráľ Tatier, kráľovstvo ticha
- B. tatranský štít, nádherný výhľad
- C. pokladne lanovky, nočná obloha
- D. do kráľovstva ticha, výškový primát

Popis úlohy:

Úloha zaradená do jazykovej zložky – syntax – vetné členy

Cieľ: vyhľadať zhodné prívlastky

Kompetencia: aplikovať vedomosti zo syntaxe

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: B

Analyzovanie – konceptuálne poznatky

03. Pojmom panoráma sa v ukážke označuje

- A. krása slovenskej doliny
- B. názov publicistickej relácie
- C. vrchol Lomnického štítu
- D. pohľad na celú krajinu

Popis úlohy:

Úloha zameraná na čítanie s porozumením, práca so súvislým textom

Cieľ: na základe textu ukážky vysvetliť a porovnať jednotlivé možnosti

Kompetencia: analyzovať text ukážky, čítať medzi riadkami

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: D

Slovenský jazyk a slovenská literatúra

Ukážka

Vlkolínec

Obec Vlkolínec sa nachádza neďaleko mesta Ružomberok v nadmorskej výške 718 m. n. m.. Výnimočnosťou Vlkolínca je zachovaná drevená architektúra. V obci sa zachovalo vyše 40 drevených domčekov zo 16. až 19. storočia. Prvá zmienka pochádza z roku 1376. Najviac obyvateľov (280) mala obec v 18. storočí, ale dnes tu žije len okolo 20 obyvateľov. Vlkolínec poznačili v roku 1944 vojnové udalosti a časť obce vyhorela. Dominantou tejto rázovitej dedinky je zrubová zvonica z roku 1770. Ďalej sa tu nachádza murovaný kostolík Navštívenia Panny Márie z roku 1875, zrubová studňa (z r.1860), muzeálny objekt Roľnícky dom s expozíciou pôvodného bývania a informačné stredisko.

Významným rokom v histórii Vlkolínca bol rok 1993, kedy bol zapísaný do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO.

Poplatky pri vstupe do Vlkolínca:

Dospelí (vstupné počas celého roka): 2 €

Deti, dôchodcovia a invalidní občania: 1 €

Skupina osôb – počet nad 40 (zľava): 1 €

Sprievodca na 1 hodinu: 5 €

Tlmočenie (objednávka), odborný sprievodca /1 hod: 10 €

(Zdroj: internet)

Analyzovanie/aplikovanie – konceptuálne poznatky

01. Z ukážky vyplýva, že prvá zmienka o obci pochádza z/zo

- A. 12. storočia.
- B. 13. storočia.
- C. 14. storočia.
- D. 15. storočia.

Popis úlohy:

Úloha na čítanie s porozumením, práca s textom

Cieľ: posúdiť pravdivosť tvrdení na základe textu ukážky, aplikovať poznatky z dejepisu – storočie

Kompetencia: vyhľadať pravdivú informáciu

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: C

Analyzovanie – konceptuálne poznatky

02. Ktoré tvrdenie z textu ukážky je nepravdivé?

- A. Vlkolínec mal v osemnástom storočí dvestoosemdesiat obyvateľov, dnes ich je len 20.
- B. Zvonica pochádza z osemnásteho storočia, kostolík a studňa z devätnásteho storočia.
- C. Koncom minulého storočia bol Vlkolínec zapísaný do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.
- D. Počas druhej svetovej vojny časť obce vyhorela, ale zachovalo sa tu vyše štyristo drevených domčekov.

Popis úlohy:

Úloha so zápornou formuláciou zameraná na čítanie s porozumením

Cieľ: posúdiť pravdivosť tvrdení na základe textu ukážky

Kompetencia: vyhľadať pravdivú informáciu

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: D

Analyzovanie – konceptuálne poznatky

03. Z ukážky vyplýva, že

- A. za vstupné platia deti a dôchodcovia viac ako dospelé osoby.
- B. za vstupné platia dospelé osoby menej ako deti a dôchodcovia.
- C. odborný sprievodca na 1 hodinu je lacnejší ako sprievodca na 2 hodiny.
- D. sprievodca na 2 hodiny stojí rovnako ako odborný sprievodca na 1 hodinu.

Popis úlohy:

Úloha zameraná na čítanie s porozumením

Cieľ: posúdiť pravdivosť tvrdení na základe textu ukážky

Kompetencia: vyhľadať pravdivú informáciu

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: D

Zdroj: http://www.nucem.sk/documents//26/testovanie_9_2012/testy/SJSL_fA_web_2012.pdf
(upravené)

Maďarský jazyk a literatúra

Ukážka

Juhász Gyula: Milyen volt

Milyen volt szőkesége, nem tudom már,
De azt tudom, hogy szőkék a mezők,
Ha dús kalással jó a sárguló nyár,
S e szőkeségben újra érzem őt.

Milyen volt szeme kékje, nem tudom már,
De ha kinyílnak ősszel az egek,
A szeptemberi bágyadt búcsuzónál
Szeme színére visszarévedek,

Milyen volt hangja selyme, sem tudom már,
De tavaszodván, ha sóhajt a rét,
Úgy érzem, Anna meleg szava szól át
Egy tavaszról, mely messze, mint az ég.

(Forrás: internet)

Porozumenie – konceptuálne poznatky

01. Válaszd ki, milyen sorrendben fordulnak elő az egyes évszakok a költő visszaemlékezésében!

- A. tavasz, nyár, ősz
- B. ősz, nyár, tavasz
- C. nyár, ősz, tavasz
- D. nyár, tavasz, ősz

Popis úlohy:

Práca so súvislým textom

Úloha zameraná na čítanie s porozumením

Ciel': posúdiť pravdivosť tvrdení na základe textu ukážky

Kompetencia: vyhľadať pravdivú informáciu

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: C

Ukážka

Múmiák

A múmia szó hallatán szinte mindenkinek azonnal a lenvászonba pólyált ókori egyiptomi holttestek jutnak az eszébe. A múmia szó olyan holttestet jelöl, amelynek bőre, haja, sőt még a körme is megőrződött.

Az első próbálkozások a mumifikálásra Kr. e. 3400 körül történtek. A balzsamozás egyiptomi művészete – a mumifikálás – egyre tökéletesedett és elterjedtebbé vált. Ezzel őrizték meg a testet a túlvilági utazáshoz, az öröklét elnyeréséhez. Szerintük a halál nem más, mint az az éjszaka, amelyen az ember átlép az életbe. Azt tartották, hogy a halál pillanatában az ember készen áll a túlvilági létre, amely új létezés. Az utazás nem volt könnyű, tűzfolyókon kellett átkelni, és szörnyeket kellett kikerülni. Ha a halott ismerte a helyes varázsigéket, és átment a vizsgákon, akkor átléphetett a túlvilágba. Ha mindez nem sikerült, nem válhatott halhatatlanná.

Az egyiptomiak hiedelme szerint az ember legfontosabb szerve a szíve. Úgy vélték, a szív a központi irányító, és ezért hagyták a testben. A szívdobbanást a szív hangjaként emlegették. Az egyiptomiak nem tudták, hogy valójában a legfőbb szabályozó az agy, ezért haszontalannak vélték, és kidobták.

Az egyiptomiak több mint háromezer éven át mumifikáltak, de nem csak embereket, hanem állatokat is.

(Forrás: John Malam: *Múmiák*. 2004. ISBN: 9639334537. 64. o, adaptált szöveg)

Aplikovanie – faktické poznatky

02. Válaszd ki, melyik állítás igaz a *kidobták* ige kategóriájára!

- A. E/3.személy, jelen idő, kijelentő mód, alanyi /általános/ ragozás
- B. T/3. személy, múlt idő, kijelentő mód, tárgyas /határozott/ ragozás
- C. T/3. személy, múlt idő, feltételes mód, tárgyas /határozott/ ragozás
- D. T/3.személy, jelen idő, kijelentő mód, alanyi /általános/ ragozás

Popis úlohy:

Úloha zaradená do jazykovej zložky – morfológia – slovesá

Cieľ: vyhľadať správne kategórie (čas, spôsob a časovanie) slovesa

Kompetencia: aplikovať vedomosti z morfológie a lexikológie

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: B

Ukrajinský jazyk a literatúra

Зразок № 1

Іноземні мови абсолютно необхідні для людей у наш час через зростаючі міжнародні контакти із закордонними країнами.

Є багато причин, через які ми починаємо вивчати іноземні мови. Одні вивчають іноземну мову, щоб спілкуватися з іншими людьми, які говорять цією мовою, інші вивчають її для майбутньої кар'єри. Якщо ми плануємо поїздку до країни, де розмовляють мовою, якою ми можемо говорити, ми можемо спілкуватися з людьми там і розуміти те, що вони говорять нам. Якщо ми працюємо в якому-небудь науковому відділі, ми, щоб підняти наш професійний рівень, звичайно, прагнемо читати наукові книги та журнали іншими мовами. Заняття бізнесом у наш час також означає вміння спілкуватися іноземними мовами. Знання однієї, двох або навіть більшої кількості іноземних мов допомагає людям з різних країн розвивати дружбу і взаєморозуміння. За допомогою контактів з людьми іншої культури ми можемо також розвивати наш інтелектуальний і культурний потенціал. Також дуже цікаво читати іноземну літературу в оригіналі.

Існує приказка: скільки мов ви знаєте, стільки разів ви людина.

(Кубарьков Г. Л., Тимошук В. О.)

Котре з тверджень впливає з тексту?

- 01**
- A** У нашій школі учні вивчають іноземні мови.
 - B** Вивчення іноземних мов потрібне для спілкування.
 - C** Вчителі говорять різними іноземними мовами.
 - D** У першу чергу потрібно володіти слов'янськими мовами.

Analyzovanie – konceptuálne poznatky

Popis úlohy:

Úloha zameraná na čítanie s porozumením, práca so súvislým textom

Cieľ: na základe textu ukážky vysvetliť a porovnať jednotlivé možnosti

Kompetencia: analyzovať text ukážky, vyhľadať implicitné informácie v texte

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: A

У котрому варіанті не правильно тлумачене іншомовне слово?

02

- A контакт – зіткнення, зв'язок, взаємодія
- B кар'єр – швидке й успішне просування в діяльності
- C бізнес – вид діяльності, що приносить прибутки
- D потенціал – відданість своєму народові

Aplikovanie – faktické poznatky

Popis úlohy:

Úloha zameraná na význam slov, poznať význam cudzích slov

Cieľ: na základe výkladu významu cudzích slov identifikovať nesprávnu možnosť

Kompetencia: aplikovať získané vedomosti na riešenie úlohy

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: D

Zdroj: http://www.nucem.sk/documents//26/testovanie_9_2013/testy/UJL-fA_3257.pdf